

Alojz Gradnik in njegova zgodnja poezija

Ustvarjal je na prehodu nove romantike v ekspresionizem. Tako se v njegovi poeziji marsikje zazna vplive novoromantične književnosti, ki se kaže predvsem v poudarjanju čustev, je zelo subjektiven, saj v njegovi poeziji marsikje najdemo ljubezensko izpoved, čutnost, strast, ... V njegovi poeziji so mi bolj všeč motivi, ki jih je upesnjeval v zgodnejšem obdobju, to so predvsem ljubezenski, nacionalni in socialni.

Največkrat opažen motiv, ki mi je tudi najbolj stopili v glavo, je bil nacionalna zavest. Zato sem se omejil na pesmi s tako vsebino, to so: *Istrska vas*, *Dedič*, *Sinu*. A tudi ostale tematike, kot je ljubezen, je tudi precej podprta s strani pesnika. Najdemo jo predvsem v delih *V omami*, *Žariš in žgeš*.

Ljubezen je lep pojem, a lahko je tudi nadvse boleč. To je pesnik tudi prikazal v nekaterih delih. Bolečina je dobro prikazana v delih *V omami* in *Žariš in žgeš*. *V omami* si tako zelo želi njene bližine – bližine ljubljene osebe, da bi bil zadovoljen že če ga le-ta samo izkoristi (ga ima za eno noč). Zadovoljen bi bil že z majhnim, se pravi, da bi bil srečen tudi, če ga takoj pusti – ga izkoristi. To se vidi predvsem v:

“...Če sem ti ko duhteča roža – vtrži!
Če sem ti kakor čaša vina – drži,
O drži me na ustih in me pij, ...”

Tu ima še nekaj upanja, da ga bo vzljubila in ga “vzela za svojega”, a to v naslednji kitici vse zavrže, ko pravi:

“... Potem? Potem le bodi brez srca,
Potem me rožo z nogo poteptaj,
Potem me čašo prazno trešči v tla, ...”

Tu pa že izgubi sleherno upanje, da ga bo imela rada oz. da ga bo ljubila in ne samo izkoristila.

V Pesmi *Žariš in žgeš* je razvidno avtorjevo trpljenje oz. hrepenenje po ljubezni. Njegovo ljubezen vidi kot sonce – se pravi jo povečuje. Tu se vidi tudi tema njegovih pesmi, to je **razmerje ljubezen – smrt**, ko “hoče”, da ga izmuči z njeno ljubeznijo, ko pravi:

“... O sonce moje ti, do dna srca
izpali me, do smrti me izmuči.”

Lepo je razvidno njegovo hrepenenje oz. težnja po njeni ljubezni. V nadaljevanju si želi, da bi bila večno z njim kot lučka, ki zasije v globine groba. Zadovoljen bi bil že s kančkom pozornosti, z enim samim njenim pogledom. Motivi v njegovih pesmih marsikdaj naletimo tudi na “željo” po samomoru, kar nekako sledi obupanju nad življenjem oz. še pogosteje hrepenenju po ljubezni.

A tudi ostale tematike, kot je npr. domovinska, ne smemo postavljati v nič. Menim, da je v preteklosti precej pripomogla pri ohranjanju slovenske kulture in dediščine ter pravtako tudi jezika. Zato sta mi v oči stopili tudi *Istrska vas*, *Dedič*. V delu *Istrska vas* ima posebni odnos do doma – hiše njegovega očeta. Še posebej zanimivo se mi zdi tole:

“Ko vse jim dala je, kar more dati
ta bedna, suha gruda, kakor vzame
za dete jed od ust si dobra mati,
več niso mogle je pustiti same.”

Zanimiva se mi zdi primera gruda – mati, saj menim, da je zelo dobro izbrana. Menim, da me je prevzela ravno zaradi resnice, ki jo nosi v sebi, vsaj tisti del o materi. A to ni čisto navadna domovinska pesem, saj se v njej precej razodeva avtor, je precej osebna. Tudi tu lahko zato dokažemo avtorjevo subjektivnost.

V pesmi *Dedič sem* pa mi je bila najbolj všeč misel o tem, da je on zgolj en majhen košček zelo obširnega mozaika, ko pravi:

“...Čutim, da ves sem povezan kot vozli so mreže,
da sem v razrastih struj večnosti nova le žila:...”

Prav tako mi je všeč zavedanje se svojih prednikov in svoje narodnosti, ki jo tako lepo opiše v prvi kitici – “... čutim očetov predrage darove, čutim njih breme in krvi nevidne ukaze...” V zadnji kitici pa se mi nekako dozdeva, da je hotel povdariti svojo vlogo pisatelja v tamkajšnji družbi – “... sem sredina in novih zamotkov začetek, da sem prejel in da moram oddati imetek in da to breme vsak dan je vse težje in težje...”.

Vsak slovenec, ki se je ukvarjal s pisanjem, je pomemben za obstanek našega naroda. Pravtako smo lahko za to hvaležni tudi Alojzu Gradniku. Pesmi so mi všeč, saj je v njih mnogo življenjskih modrosti, ki tudi zelo pozitivno delujejo na bralce, tako domovinska tematika kot tudi ljubezenska. Ljubezenska tematika je nekako pozitivno delovala name in me je tako okrepila z marsikatero modrostjo.